

Legenda o dverách, čo zachránili životy

V 16. storočí, kedy boli na Spiši kurucké povstania, nebol život v malých obciach jednoduchý. Tieto ich haŕenia a vpády boli zaznamenané aj v okolitých obciach blízko Levoče. Túto výpravu povstalci absolvovali aj v obci Olšavica. Miestne obyvateľstvo sa zo strachu pred kurucmi schovalo do kostola sv. Mikuláša, kde bol predpoklad lepšej ochrany ako v chatrných chalúpkach. Ľudia sa uzavreli v chráme a zaistili dvere kladou bezpečne zasunutou v masívnych 100 ročných múroch. Tlupa povstalcov sa dostala až k dverám chrámu a v snahe dostať sa dnu využívali všetky násilné možnosti. Dvere však nátlaku odolali. Pamiatkou na túto udalosť je hlboký zásek veľkou sekerou na masívnych dverách. Podľa legendy vojakovi, ktorý do dverí zaťal sekerou ochrnula ruka a nikdy viac sa už do chrámu nedobýjal. Historické dvere sa v súčasnosti nachádzajú v depozite Spišského múzea v Levoči.

Spracoval: Mikuláš Demočko st.

Olšavická povesť

Príbeh je z obdobia okolo roku 1920. V malej dedinke Olšavici, ukrytej v Levočských vrchoch, pulzoval každodenný život. Ten tu nebol ľahký, ale napriek tomu bol krásny. Gazdovia chodili na pole, pastieri s dobytkom na pašu. Z času na čas museli

aj čosi nakúpiť. Soľ, cukor, petrolej a nejaké drobnosti. Na nákupy sa chodievalo najčastejšie po vlastných do najbližšieho mesta, Spišského Podhradia, skratkou cez lesy asi 10 km. Okrem nákupov bolo zvykom doručovať poštu, keďže v daných časoch bola skoro jediným spojením ľudí s okolitým svetom. V obci sa zaužívalo plnenie nepísaného pravidla postupne rádomo, po domoch. Teraz vyšiel rad aj na rodinu Beličákovú. Keďže mladý gazda Michal mal roboty vyše hlavy na poli, bolo treba opatrovať aj malú dcérku. S poštou sa poďujala gazdova manželka Mária. Bola v pozhnanom stave, takže pre ňu nebolo doma toľko roboty. Chcela byť osožná aspoň takto. Cesta viedla lesom nazývaným Dole Hájom, popri potoku Margecanka.

V Podhradí odovzdala poštu, prevzala nové listy, ktoré smerovali ľuďom do obce. Na tržnici čosi nakúpila a pobrala sa domov, kým ešte bolo vidno. Jej cesta smerujúca cez Olšavské stráne viedla aj popri chalupe hájnika. Mladú ženu, ponáhlajúcu sa domov, si všimol neznámy pastier, ktorý v blízkosti pásol dobytok. Tento stret sa pre ňu stal osudným... Listy boli porozhadzované okolo tela mŕtvej Márie. Domov už prišla za doprovodu chlapov z dediny, na voze ťahanom koňmi. Násilníka a vraha chytili

a odsúdili. Michalovi ani toto veľmi nepomohlo a ostali mu len oči pre plač. Nastali ťažké časy. Práca na gazdovstve nepočkala a starať sa musel aj o osirelú dcéru. Žiť sa musí ďalej, aj keď nás žiaľ neopúšťa. Raz, keď Michal kosil na ďalekých lúkach osud chcel, aby sa stretol s biskupom Pavlom Gojdičom, ktorý svoje každoročné oddychové obdobie trávil práve v Olšavických horách. Všade navôkol sa ozýval šuchot kôš, spev žien hrabúcich seno. Len Michalovi do spevu veľmi nebolo. Okoloidúci otec biskup pozdravil a poprial šťastie. Keď uvidel Michalovu tvár, naplnenú smútkom a žiaľom, veľa rozprávať nemusel. Smutné oči a zopár viet, ktoré boli vyrieķnuté prezradili celý príbeh. Po vrúcnom potľapkaní po pleci biskup vyrieķol: „Vy, Beličáku sja dožijete 100 roky.“ Rozlúčil sa a pokračoval vo svojej ceste ďalej. Michal sa vrátil do práce. Život išiel ďalej, roky sa míňali, Michal sa znovu oženil, dcérku vychoval a s druhou manželkou mal ešte tri deti. Ani a nenazdal a prišiel rok 1998, keď oslávil 100 rokov. Vtedy si uvedomil onú dávnu príhodu s biskupom. Michal Beličák sa dožil 102 rokov v dobrom zdraví v kruhu svojej rodiny. Biskup Gojdič bol vyhlásený za blahorečeného a jeho zázračné schopnosti sa len v Olšavici potvrdili v troch udalostiach.

Spracoval: Mikuláš Demočko st.